

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 73/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 5. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Š. V., B., a C. M., B., zastúpených advokátom JUDr. R. B., B., vo veci zrušenia výsledkov volieb do Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Rača konaných 2. decembra 2006, za účasti M. J., B., J. M., B., M. R., B., a C. S., B., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. V a C. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2006 doručená sťažnosť Š. V. (ďalej len „sťažovateľ 1“) a C. M. (ďalej len „sťažovateľ 2“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou sa domáhali, aby ústavný súd nálezom zrušil výsledky volieb do Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Rača konaných 2. decembra 2006.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli, že: «Š. V. (ďalej len „sťažovateľ č. 1“) sa zúčastnil volieb do orgánov samosprávy ako kandidát na poslanca do miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Bratislava - Rača vo volebnom obvode č. 1 za koalíciu politických strán Kresťanskodemokratické hnutie, Demokratická únia Slovenska, Strana zelených Slovenska, Demokratická strana Slovenska. (...)

Sťažovateľ č. 1 získal vo voľbách 336 hlasov z počtu 1 813 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do miestneho zastupiteľstva, čím splnil zákonnú podmienku ustanovenú v § 59 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. pre podanie sťažnosti proti výsledku volieb. O výsledku volieb sa sťažovateľ č. 1 dozvedel z uverejnenia výsledku volieb...

C. M. (ďalej len „sťažovateľ č. 2“) sa zúčastnil volieb do orgánov samosprávy ako kandidát na poslanca do miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Bratislava - Rača vo volebnom obvode č. 4 za koalíciu politických strán Kresťanskodemokratické hnutie, Demokratická únia Slovenska, Strana zelených Slovenska a Demokratická strana Slovenska. (...)

Sťažovateľ č. 2 získal vo voľbách 135 hlasov z počtu 671 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do miestneho zastupiteľstva v danom obvode, čím splnil zákonnú podmienku ustanovenú v § 59 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. pre podanie sťažnosti proti výsledku volieb.»

Sťažovatelia sťažnosť odôvodnili okrem iného nasledovne:

«V Bratislave - Rači pred komunálnymi voľbami sa v poštových stránkach miestnych obyvateľov objavili „noviny“ s názvom Račiansky výber - Plus 2006 v zelenožltej úprave. Tieto noviny uvádzali, že sú „Doplnené vydanie novín Račiansky výber mestskej časti Bratislava - Rača“. Išlo o zavádzajúce a nepravdivé tvrdenia. Pôvodné noviny Račiansky výber vo svojom čísle 11/2006 sa od Račianskeho výberu - Plus 2006 dištancovali a označili ho za falzifikát a podvod na občanoch.

Dôkaz: Výtlačok Račiansky výber Plus 2006

Výtlačok Račianskych novín 11/2006

Obsah Račianskeho výberu Plus 2006 prezentoval kandidátov na poslancov miestneho zastupiteľstva Bratislava - Rača kandidujúcich za koalíciu politických strán Smer - sociálna demokracia, Ľudovú stranu - Hnutie za demokratické Slovensko, Slovenskú

národnú stranu, Slobodné fórum a Stranu zelených. Konkrétne ide o obvod č. 1 a kandidátku M. R. Táto forma a obsah naplnila skutkovú podstatu klamlivej politickej reklamy, ktorá vo svojom dôsledku zvýhodňovala prezentujúcich sa kandidátov. Ďalšou skutočnosťou dôvodujúcou podanie tejto sťažnosti bolo porušenie volebného moratória, a to zákazu vedenia reklamnej kampane v prospech kandidujúcich na poslancov miestneho zastupiteľstva za koalíciu politických strán Smer - sociálna demokracia, Ľudovú stranu - Hnutie za demokratické Slovensko, Slovenskú národnú stranu, Slobodné fórum a Stranu zelených. Ide o kandidátov M. J. a J. M., ktorí podľa volebných výsledkov boli zvolení za poslancov miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Rača.

Moratórium porušili tým, že v čase 48 hodín a menej pred voľbami ako aj v deň samotných volieb prezentovali svoju osobu: M. J. svetelným reklamným pútačom umiestneným na (...) ulici a J. M. reklamným pútačom umiestneným na priľahlom pozemku (...) ulici pretrvávajúcim až do spísania tejto sťažnosti.

Vedením volebnej kampane aj počas volebného moratória a v čase volieb došlo k porušeniu zákona č. 346/1990 Zb. v prospech uvedených kandidátov v takom rozsahu a v takej intenzite, že došlo zároveň k porušeniu článku 30 ods. 4 Ústavy SR. (...)

Vo volebnom okrsku č. 15 volebného obvodu č. 4 podľa zverejnenia výsledku volebnej komisie Bratislava - Rača bol počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľbu do miestneho zastupiteľstva 339.

Kandidát C. S. získal v danom volebnom okrsku 346 hlasov. Tento zjavný rozpor poskytuje odôvodnené podozrenie z falšovania volebných výsledkov.

Dôkaz: Zápisnica okrskovej komisie a miestnej volebnej komisie na vyžiadanie Ústavného súdu bude predložená.

Ďalším dôvodom je vysoký počet neplatných volebných lístkov vo volebnom obvode č. 4. Z celkového počtu 808 odovzdaných obálok bolo len 671 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do miestneho zastupiteľstva.

Rovnako i kandidát C. S. bol prezentovaný v novinách Račiansky výber -Plus 2006, ktorým boli voliči mestskej časti Bratislava - Rača zavádzaní.»

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti požiadal starostu Miestneho úradu mestskej časti Bratislava - Rača o zaslanie kópií zápisníc o výsledku

volieb do miestneho zastupiteľstva konaných 2. decembra 2006, a to kópie zápisnice miestnej volebnej komisie, kópie zápisníc miestnych volebných komisií obvodov č. 1 a č. 4 a kópie zápisníc príslušných okrskových volebných komisií (ďalej len „zápisnice o výsledku volieb“).

Z predložených zápisníc o výsledku volieb, ktoré boli ústavnému súdu doručené 23. februára 2007 a 23. marca 2007, vyplýva, že sťažovateľ 1 z celkového počtu 1 813 platných hlasov odovzdaných vo volebnom obvode č. 1 dostal 336 hlasov a kandidáti na poslanca, proti ktorým sťažnosť smeruje, dostali: M. J. 829 hlasov, J. M. 886 hlasov a M. R. 642 hlasov.

Sťažovateľ 2 dostal 135 hlasov zo 671 platných hlasov odovzdaných vo volebnom obvode č. 4 a kandidát na poslanca, proti ktorému sťažnosť smeruje, C. S. dostal 563 hlasov. Uvedené zistenia korešpondujú s údajmi uvedenými v sťažnosti.

II.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) preskúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti návrhu podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovatelia preukázali, že vo voľbách uskutočnených 2. decembra 2006 boli kandidátmi na poslancov Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Rača, pričom podľa predložených výsledkov volieb miestnych volebných komisií sťažovateľ 1 dostal vo voľbách 336 platných hlasov a sťažovateľ 2 dostal 135 platných hlasov, čo u oboch predstavuje viac ako 10 % voličov [§ 59 ods. 2, § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde], teda obaja sťažovatelia majú v konaní pred ústavným súdom procesnú legitimitáciu na podanie sťažnosti podľa § 59 zákona o ústavnom súde.

Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 13. decembra 2006, to znamená do desiatich dní po oznámení výsledku volieb (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak možnosť uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Pokiaľ ide o voľby do orgánov samosprávy obcí (a do samosprávy vyšších územných celkov), majú v podmienkach Slovenskej republiky právo voliť a byť volení okrem jej občanov aj cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (*mutatis mutandis* PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (*mutatis mutandis* PL. ÚS 21/94).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz

predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

S ohľadom na tieto zásady a kritériá ústavný súd teda posudzoval, či tvrdenia uvedené v sťažnosti v prípade ich preukázania môžu byť či už jednotlivo alebo spoločne ústavne relevantným spôsobom porušením citovaných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“).

K naplneniu „*podstaty klamlivej politickej reklamy, ktorá vo svojom dôsledku zvýhodňovala prezentujúcich sa kandidátov*“ malo podľa názoru sťažovateľov dôjsť tým, že obsah Račianskeho výberu - Plus 2006, ktorý sa pred komunálnymi voľbami objavil v poštových schránkach miestnych obyvateľov, prezentoval iba kandidátov niektorých politických strán a hnutí.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej namietali, že noviny Račiansky výber - Plus 2006 uvádzali, že sú doplneným vydaním novín Račiansky výber mestskej časti Bratislava -

Rača, čo je podľa nich zavádzajúce tvrdenie, pričom „*pôvodné noviny Račiansky výber*“ sa mali od Račianskeho výberu - Plus 2006 dištancovať.

Ústavný súd v súvislosti s uvedenými tvrdeniami sťažovateľov konštatuje, že sú z hľadiska úvah o možnom porušení zákona o voľbách irelevantné, pričom posudzovanie problematiky zneužitia registrovaných novín Račiansky výber vydaním novín Račiansky výber - Plus 2006 by mohlo byť predmetom iného konania týkajúceho sa napríklad ochrany autorských práv pred príslušným všeobecným súdom. Navyše sťažovatelia netvrdia, že by noviny Račiansky výber - Plus 2006 boli doručované do schránok obyvateľov mestskej časti Bratislava - Rača počas volebného moratória, a okrem toho na „*zavádzajúce a nepravdivé tvrdenia*“, ktoré v nich mali byť uverejnené, reagovali už novembri 2006 noviny Račiansky výber v čísle 11/2006, dištancovali sa od nich a noviny Račiansky výber - Plus 2006 označili za falzifikát a podvod na občanoch.

Uverejňovanie akýchkoľvek informácií o kandidátoch na poslancov v čase, ktorý zákon o voľbách vyhradzuje pre volebnú kampaň, to znamená v čase viac ako 48 hodín pred oficiálnym začiatkom volieb, nemožno hodnotiť ako porušenie ustanovenia § 30 ods. 11 zákona o voľbách, t. j. ako porušenie volebného moratória.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej namietali porušenie volebného moratória, a to zákazu reklamnej kampane, ku ktorému malo dôjsť v súvislosti s tým, že „*v čase 48 hodín a menej pred voľbami ako aj v deň samotných volieb prezentovali svoju osobu: M. J. svetelným reklamným pútačom umiestneným na (...) ulici a J. M. reklamným pútačom umiestneným na príľahlom pozemku (...) ulici pretrvávajúcim až do spísania tejto sťažnosti.*

Vedením volebnej kampane aj počas volebného moratória a v čase volieb došlo k porušeniu zákona č. 346/1990 Zb. v prospech uvedených kandidátov v takom rozsahu a v takej intenzite, že došlo zároveň k porušeniu článku 30 ods. 4 Ústavy SR“.

K namietaným tvrdeniam je potrebné uviesť, že kampaň sa začína 17 dní a končí 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané (§ 30 ods. 2 zákona o voľbách).

Umiestňovať plagáty a iné nosiče informácií na verejných priestranstvách počas kampane možno len na miestach vyhradených obcou. Vyhradená plocha musí zodpovedať zásadám rovnosti politických strán a nezávislých kandidátov. Miesta na umiestňovanie plagátov alebo iných nosičov informácií vymedzí obec svojím všeobecne záväzným nariadením (§ 30 ods. 10 zákona o voľbách).

V čase 48 hodín pred začatím volieb a počas volieb je zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní, v hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí vysielat' alebo zverejňovať informácie o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom (§ 30 ods. 11 zákona o voľbách).

Z citovaného ustanovenia zákona o voľbách teda nemožno podľa názoru ústavného súdu vyvodit' zákaz akejkoľvek volebnej kampane počas volebného moratória, keďže by to okrem iného zakladalo povinnosť odstránenia všetkých propagačných materiálov v prospech jednotlivých kandidátov najneskôr 48 hodín pred začatím volieb, čo by sa v skutočnosti zjavne nedalo realizovať. Za relevantné považuje v tejto súvislosti ústavný súd to, že sťažovatelia nepredložili žiadne dôkazy o tom, že by nimi označení protikandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Rača, vyvíjali počas volebného moratória v snahe získať priazeň voličov akúkoľvek iniciatívu, ktorú by bolo možné kvalifikovať ako porušenie zákazu ustanoveného v § 30 ods. 11 zákona o voľbách.

Sťažovatelia v sťažnosti poukázali aj na to, že podľa zverejneného výsledku miestnej volebnej komisie okrsku č. 15 volebného obvodu č. 4 bol počet platných hlasovacích lístkov pre voľbu do miestneho zastupiteľstva 339, pričom kandidát na poslanca C. S. dostal v danom volebnom okrsku 346 hlasov. Tento zjavný rozpor podľa sťažovateľov poskytuje odôvodnené podozrenie z falšovania volebných výsledkov.

Túto námietku nemohol ústavný súd akceptovať, pretože z predloženej kópie zápisnice miestnej volebnej komisie mestskej časti Bratislava - Rača a okrskovej volebnej

komisie č. 15 z 11. decembra 2006, ktoré zasadli v súvislosti so zistením nezrovnalostí v zápisnici okrskovej volebnej komisie č. 15 volebného obvodu č. 4, vyplýva, že „došlo k pochybeniu pri numerickom vyplňovaní zápisnice“ okrskovej volebnej komisie č. 15 a namiesto správneho počtu 439 platných hlasov odovzdaných pre voľby do miestneho zastupiteľstva bol uvedený nesprávny počet 339.

Vzhľadom na to ústavný súd konštatuje, že ani v súvislosti s namietaným tvrdením o vysokom počte neplatných volebných lístkov vo volebnom obvode č. 4 neboli sťažovateľmi uvedené, resp. označené žiadne hodnoverné dôkazy, na základe ktorých by bolo možné uvažovať v tejto súvislosti o porušení volebného zákona. Navyše ústavný súd prihliadol aj na nie nepodstatný rozdiel, pokiaľ ide o počty získaných hlasov sťažovateľov a zvolených kandidátov.

Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že sťažovateľmi uvedené skutočnosti nie sú takého charakteru, že by predstavovali dostatočné dôvody na to, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie pred ním a následne, aby zrušil výsledky volieb do Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava - Rača konaných 2. decembra 2006, čoho sa sťažovatelia v sťažnosti domáhali.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a volebnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2007